

MTM – MEDICATION THERAPY MANAGEMENT

ניהול הטיפול התרופתי, הנקרא MTM, הינו מונח הבא לתאר קשת רחבה של שירותים הניתנים ע"י רוקחים, המומחים לתרופות בתוך הצוות הרפואי.

בהגדרה שאומצה בקונצנזוס בשנת 2004, ע"י מקצוע הרוקחות בארה"ב, MTM הינו שרות, או קבוצת שירותים שמטרתם למקסם את תוצאות הטיפול התרופתי של החולה.

שירותים אלה כוללים בארה"ב: סקירת תרופתית מקיפה, ייעוצים פרמקותרפאוטים, ניהול טיפול נוגד קרישיות יתר של הדם, חיסון, חינוך והעברת תכניות בריאות לשינוי אורחות חיים (לחולי סכרת, יתר לחץ דם ואחרים). שירותי רוקחות קלינית אחרים.

רוקחים מספקים שרותי "ניהול הטיפול תרופתי" כדי להוציא את המירב מתוך הטיפול התרופתי. הם עושים זאת ע"י זיהוי, מניעת ופתרון בעיות שנובעות מתרופות.

בעיות שנובעות מתרופות שרוקח יכול לאתר במהלך יעוץ MTM כוללות:

- תרופות שניתנות ללא סיבה נראית לעין (בעבר אולי היתה סיבה... אך לא בזמן הסקירה)
- תרופות חסרות – החולה מדווח על בעיה, אך לא נמצאת תרופה מתאימה ברשימת התרופות שלו לטיפול בבעיה
- תופעות לוואי – החולה מדווח על בעיה שהרוקח מזהה כתופעת לוואי של תרופה אחרת
- הטיפול לא מתאים – החולה לא מגיב לטיפול כמצופה, לא נמצא ביעדים טיפוליים, או קיים טיפול תרופתי מתאים יותר למצבו כפי שמתאר ביום הסקירה.
- מינון גבוה מדי – המינון שלוקח החולה גבוה מדי מסיבות שונות, לפעמים עקב גילו, או משקלו הנמוך, תפקודי כליה או כבד לקויים והתרופה אינה מתפנה כמצופה ולפעמים בגלל נוכחות תרופה אחרת שמגבירה את המנה בגוף ע"י עיכוב הפינוי שלה או מסיבות אחרות.
- מינון תרופתי נמוך מדי – אם בגלל גיל, אינטראקציה עם תרופה אחרת, גנטיקה או כל סיבה אחרת.
- החולה לא לוקח את התרופה כמו שהרופא רשם לו – אם מסיבות שקשורות במחיר התרופה, במחסור בשוק, או מפני שהחולה לא הבין, או בחר לקחת כמות שונה מזו שנקבעה לו וסיבותיו עמו.

שיטת ה MTM - ניהול הטיפול התרופתי - כוללת 5 מרכיבי ליבה:

1. **סקירה תרופתית מקיפה** - של החולה שכוללת את כל ההסטוריה הרפואית שלו, התרופתית, כל צמחי המרפא שלוקח, תוספי תזונה ותכשירים ללא מרשם רופא. הסקירה כוללת דיווח על תופעות לוואי שהוא סובל מהן, הרגלים ואורחות חיים שיכולים להשפיע על הטיפול התרופתי ודיווח על מה הוא באמת לוקח ומדוע.
2. **רשומת תרופות אישית** - הרוקח בונה לכל חולה "רשומת תרופות אישית" – זהו תיק תרופות, מסודר לפי הסיבות ללקיחת התרופות, וכולל את המידע הנחוץ לגבי אופן לקיחת כל תרופה, מי הרופא שרשם אותה וממתי. רשומה זו משמשת את החולה בהמשך דרכו בבואו לכל רופא מקצועי או בעל מקצוע רפואי אחר, שאינו נגיש לתיק התרופות האישי של החולה.
3. **תכנית לניהול התרופות** – הרוקח מבצע ניתוח לאיתור בעיות שנובעות מתרופות, מבצע תעדוף של הבעיות היותר משמעותיות, ובונה תכנית חדשה לטיפול באותן בעיות או מניעתן. התכנית יכולה לכלול המלצות לרופא לשינוי מינון, או הוספת תרופה כמו גם הפחתה של תרופה ולצידה שינוי אורחות חיים.
4. **התערבות או הפנייה** – בשלב זה, לעתים קרובות, הרוקח יוצר קשר עם הרופא המטפל, מציג לפניו את התכנית ודן איתו באשר ליישומה, במיוחד במה שקשור בתרופות מרשם. חלק מההתערבויות כולל המלצות לגבי תכשירים ללא מרשם, או תוספי תזונה שהרופא לא תמיד מודע לקיומם ברשומת התרופות של החולה, והביצוע הינו בידי החולה (הפסקה או התחלת טיפול)
5. **תיעוד ומעקב** – מסירת ה"תכנית לניהול תרופות" (סעיף 3 למעלה) לחולה, הכוללת את ההתערבות או ההפנייה (סעיף 4 למעלה) איננה ערובה לכך שה MTM ישיג את יעדו למיקסום תוצאות הטיפול התרופתי. המרכיב החמישי והאחרון בתהליך ה MTM כולל תיעוד בצורה אחידה של המידע

שנאסף, ניתוח הבעיות שנובעות מתרופות והצגת התכנית, וכן קשר רציף עם החולה ועם רופאיו. המעקב, במקרה שלנו לחצי שנה כולל ליווי בביצוע התכנית ותגובה לתופעות או שינויים שקורים בעקבות יישום התכנית, אלה שצפויים ואלה שאינם צפויים.

למאמרים מדעיים שפורסמו בנושא MTM

תהליך ניהול הטיפול התרופתי - ה MTM - כולל 4 שלבים:

1. **איסוף המידע** – שלב זה מתבצע בד"כ לפני הפגישה הראשונה. החולה ממלא טפס מובנה ומספק את כל המידע הסובייקטיבי שקשור לטיפול בתרופות מרשם וללא מרשם, צמחי מרפא ותוספי תזונה. למידע הסובייקטיבי הוא מצרף מידע אובייקטיבי כמו סיכומי מחלות ותוצאות בדיקות מעבדה אחרונות.
2. **פגישה ראשונה** – החולה נפגש עם הרוקח שלומד על ניהול הטיפול התרופתי בפועל, על האפקטיביות של כל מה שהוא לוקח ועל בעיות שנובעות מתרופות שהחולה מרגיש או חושש מהן.
3. **הרוקח בונה את רשומת התרופות, מנתח את המידע מאתר בעיות שנובעות מתרופות, ובונה תכנית לניהול הטיפול התרופתי.** בשלב זה הרוקח **יוצר קשר** עם הרופאים הרלוונטים, כך שבפגישה השנייה, שיכולה להיות גם טלפונית, התכנית כבר קבלה בד"כ את אישורם של הרופאים הרלוונטים.
4. **פגישה שנייה ומעקב** – הרוקח מוסר את רשומת התרופות האישית ואת תכניתו לניהול התרופות של החולה. בהמשך, החולה מדווח על התקדמות יישום התכנית, על תחושותיו ושיפור במדדים קליניים ואיכות חיים.

יישום השיטה מתבסס על [קורס MTM](#) שעברה הכותבת בנובמבר 2009, ומידע מתוך אתר [ארגון הרוקחים האמריקאים APHA](#)

לקביעת פגישת ייעוץ במרכז לייעוץ תרופתי ניתן לפנות דרך האתר למעלה משמאל,

או דרך מרפאות אסותא 03-764444